

Hjælpeexpeditionen til Kaptajn Roald Amundsen Den tredje Thuleexpedition.

Geografisk Tidsskrift, Bind 25 (1919)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0025-PDF/gto_0025_68036.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=68036>

pdf genereret den : 22/5-2008

Hjælpeexpeditionen til Kaptajn Roald Amundsen.

Den tredje Thuleexpedition.

Af

Kaptajn Godfred Hansen.

Den forestaaende Hjælpeexpedition, der afgaar til Grønland medio Juli, har til Formaal at nedlægge et Depot paa Nordspidsen af Grants Land til Brug for Kaptajn Roald Amundsen. Expeditionen er udsendt paa Foranledning af den norske Regering og bekostes af denne. Kaptajn Amundsen leder for Tiden den norske »Maud«-Expedition, hvis Skib, opkaldt efter den norske Dronning, i Øjeblikket befinder sig et Sted ved Asiens Ishavskyst. Det er Kaptajn Amundsens Hensigt at søge ind i Isen omtrent ved de nysibiriske Øer, og derfra at lade sig drive tværs over Polarhavet.

Den Strøm, som han saaledes agter at benytte sig af, opdagedes i sin Tid derved, at man ved en af vore Kolonier i Sydgrønland fandt Vragstumper af »Jeanette« den ulykkelige de Leng'ske Expeditions Fartøj, der blev skruet ned af Isen ved de nysibiriske Øer.

Nansen benyttede til sin Polrejse samme Strøm, idet han med Genialitet forstod, at her fandtes en Maade, paa hvilken man kunde trænge ind til Ishavets Hjærte. Amundsen har nu valgt den samme Rejsemetode, den eneste hidtil opdagede paa hvilken man kan berejse en stor Strækning af det nordlige Ishav.

»Maud«-Expeditionen har til Formaal at foretage meteorologiske og hydrografiske Undersøgelser i Polarbassinet, idet saadanne Undersøgelser stadig har høj videnskabelig Interesse, og sikkert ogsaa engang i Tiden vil vise sig af uvurderlig praktisk Betydning ved at tjene til Fuldkommengørelse af Vejrbestemmelser.

Men ved Siden af har Amundsen et gammelt Løfte at indfri om at gaa til Nordpolen. Da han i sin Tid gik til Sydpolen, erklærede han nemlig, at denne Pol kun var en Stoppestation paa hans Nordpolsrejse. Han var nødt til at foretage den for at skaffe Midler til den langt længere Færd, som en Rejse til Nordpolen kræver. Han blev Sydpolens Opdager og vandt derigennem de Midler, som han nu uden Betænkning har sat ind paa at indfri sit Løfte.

Naar »Maud« paa sin Drift naar saa nordligt, som det kan forventes at den vil naa, forlader

Amundsen med to Mand og Hundeslæder sit Skib og gaar mod Polen. »Maud« fortsætter stadig Driften med den øvrige Besætning, indtil det naar aabent Vand mellem Spitsbergen og Grønland. Amundsen kan derfor ikke finde det igen, og han maa da efter fuldendt Arbejde søge mod nærmeste Land. Dette er C. Columbia paa Grants Land, netop det Punkt, hvorfra Peary startede sin Rejse til Nordpolen.

Men Turen over Polhavets altid drivende Is er yderst farlig, med endeløst Slid i Skruer og nervepirrende Ventetid ved aabne Kanaler i Isen. Det kan tage lang Tid at komme frem, der er ingen Jagt, og det er derfor højst sandsynligt, at naar Amundsen og hans Folk naar Land, saa er deres Klæder i Laser, deres Madposer tomme og deres Hunde spist. Amundsen har derfor ønsket, at der paa dette Sted skulde ligge et Depot til ham.

Den eneste, der formaaede at arrangere en saadan Hjælpeexpedition med rimelig Bekostning var Knud Rasmussen. Da Amundsens Plan blev bekendt, raadede derfor de berømte Arktikere Nansen og Sverdrup Regeringen til at henvende sig til Knud Rasmussen, og denne paatog sig at organisere Foretagendet. Han kender det Land, der skal berejses, og de Folk, der kunde anvendes dertil. Han har færdedes mellem disse Folk, og de kender ham og agter ham ikke blot som jævn god med dem selv, men som en Fører, fordi hans glimrende Egenskaber som Polarrejsende, hans Energi og Udholdenhed overgaar deres egen. Støttet paa denne Kendsgerning mener Knud Rasmussen, at en Meddelelse fra ham til disse Folk, kunde formaa dem til at udlægge Depotet. Han vilde sammen med Anmodningen sende dem en udførlig Plan for Rejseruten. Han vilde fortælle dem hvor mange Slæder, der skulde rejse ud, og anvise de Steder, hvorfra de efterhaanden skulde returnere. Og saadan Stedsbestemmelse maatte være mere udførlig, en blot Nævnelser af et Navn paa et Kort, da Eskimoerne ikke kan læse. Saa maa man benytte saadanne Vendinger som: »Stedet, hvor

Hodloviak og Majaq skød Bjørnen, da vi rejste til Grønlands Nordkyst.« Man tør ikke betvivle, at Eskimoerne kunde gøre det, naar en Mand med Knud Rasmussens Autoritet fastholder det. Men da jeg fremkom med mit Tilbud, efter at jeg havde forstaaet, at Knud Rasmussen var forhindret fra personlig at lede Rejsen, erkendte han, at der deri laa en Betyggelse for, at Forehavendet vilde blive gennemført.

Jeg ønskede at gøre det, fordi jeg mener, at Liv og Død kan afhænge af, at Amundsen finder Mad ved C. Columbia, og at jeg derfor skylder min gamle Chef fra »Gjøa« at tage mig dette Arbejde paa. Men jeg skylder dog Sandheden at tilstaa, at sjældent er Pligt og Lyst faldet bedre sammen.

Opgavens Løsning bliver kun mulig derved, at et dansk Interessentskab, i hvis Ledelse Ingeniør Nyeboe staar, for private Midler opretholder en Handelsstation ved Thule i Northstar Bay, indtil det maatte behage den danske Regering at gøre vor Overhøjhedsret over hele Grønland gældende. Uden denne Station som Basis vilde Expeditionen

i dens nuværende Form være umulig. Det vilde kræve en stor Skibsexpedition at gennemføre Ud-lægningen.

Planen for Expeditionen er følgende:

Med den kgl. grønlandske Handels Skib »Hans Egede«, afsejler jeg den 12. Juni d. A. til Grønland. Motorskonnerten »Dorthea«, der er fragtet til at besejle »Thule«, er tidligere afgaaet med Expeditionens Materiel, og i en af Kolonierne, sandsynligvis Upernivik, gaar jeg ombord i »Dorthea« og fortsætter Rejsen over Melvillebugten til Thule.

Her gaar jeg i Vinterkvarter. I Vinterens Løb fragtes al Slædeexpeditionens Gods til Etah, der ligger lidt Nord for C. Alexander. Udfor dette Kap findes nemlig aabent Vand Aaret rundt paa Grund af Strømforholdene. Det er derfor nødvendigt at køre over Indlandsisen inden om dette Forbjerg, og da dette er et anstrængende og vanskeligt Arbejde, maa det være tilendebragt i god Tid, for at Mennesker, Dyr og Materiel kan være i god Orden ved den endelige Start fra Etah.

Denne finder Sted saa tidlig som muligt i Marts 1920. Der køres ud med 12—14 Slæder, der sendes tilbage, efterhaanden som Provianten spises op. Som Regel følges Kysten. Peabody Bay passeres fra C. Scott til Cass Bay. Her kan vi forvente at træffe mange Bjørne, idet den mægtige Humboldt Gletsjer, der strækker sig over Bunden af Peabody Bay i en Bredde af 80 km, ved sin Bevægelse bevirker, at Havisen slaar Revner og Sprækker, saa at Sælen kan komme op og derved blive Bytte for Bjørnene. Bjørnejagten er af stor Betydning af Hensyn til Fodringen af Hundene.

Fra Cass Bay hjemsendes 1. Hold Slæder. 2. Hold sendes hjem fra C. Constitution eller tages muligvis med helt op til C. Morton. Man har Erfaringer for, at Strædeisen er lettest at passere paa dette Sted, og det er derfor Hensigten at iværksætte Overfarten til C. Baird paa Grantsland fra dette Sted.

Strædet er her ca. 60 km bredt, og Rejsen maa gøres i en Dagsmarsch, da en Kampering paa Isen vil bevirke, at man bliver slaaet ganske ud af Kurs paa Grund af Strømmen. Paa dette Tidspunkt er det Mening kun at være 4 Slæder, tre Eskimoer og mig selv.

Ved Fort Conger, Greeleys Vinterkvarter 81—82 findes et Hus med et Par Rum, der endnu er beboelige. Et Stykke oppe i Landet, og ret let naaet gennem et Dalstrøg, ligger en stor Indsø Lake

Hazen, og Omegnen der er meget vildtrig. Det er derfor Hensigten at efterlade 2 af Eskimoerne som Jagtparti paa dette Sted, med den tredje og de bedste Hunde kører jeg derefter til C. Columbia.

Halvvejs, paa et dertil egnet Sted, f. Eks. ved C. Sheridan, Nares og Pearys tidligere Vinterkvarter, lægges et første Depot, og Resten køres til C. Columbia.

Depotet bestaar af Proviant for 3 Mand i en Maaned, Klæder og en Büchssflint, et Gevær med et Hagl- og et Riffelløb og Ammunition for et Aar. Det lyder maaske mærkeligt, at Depotet kun er for en Maaned, men mere formaar vi ikke at køre op den lange Distance fra Thule. Det vigtigste, vi nedlægger i Depotet, bliver derfor en Rejseplan for Amundsens videre Fart.

Man kan gaa ud fra, at Amundsen ikke kan gaa fra »Maud« førend medio Marts (rimeligvis 1921). Han kan da ikke naa C. Columbia før henimod Juni Maaned. Man raader ham derfor til at søge ned til Fort Conger og oversomre der. Her kan han jage sig Forraad sammen til Vinterkost og Slædeproviant. Gaar han derimod straks syd over, træffer han daarligt Jagtterrain paa Grinnell Land, og han kan ikke komme over til Grønlands-siden, fordi Aarstiden er for langt fremrykket. Han bør derfor blive i Fort Conger, til Vinteren sætter sig ind, og han kan da i Begyndelsen af Februar trække syd over. Ved C. Norton Shan og ved C. Camperdown vil der blive udlagt Depoter, medens jeg er fraværende paa C. Columbiarejsen. Dette

Arbejde vil blive udført af Thulestationens Bestyrer Hr. Nygaard.

Fra Pims Ø og over til C. Inglefield er der altid ret god Passage om Vinteren, og naar Amundsen først er naaet over, vil det være let for ham at søge ned til Etah.

Naar Depotet er udlagt ved C. Columbia, returnerer jeg skyndsomst. Udbyttet af Jagten ved Fort Conger lægges i Depot, udover hvad der er nødvendigt for at holde Liv i vore Hunde. Og saa gaar det hjemover i vore egne Spor.

Hele Rejsen frem og tilbage er ca. 2000 km. Der skal køres skrap — ca. 30 km om Dagen — for at kunne gøre Rejsen paa et Par Maaneder. Længere Tid kan der daarligt anvendes derpaa, fordi vi saa maatte slæbe mere Proviant med os, end vore Hunde kunde overkomme at trække med en rimelig Fart.

Efter Hjemkomsten til Thule er det min Hensigt at fortsætte Rejsen ned til Upernivik, hvis Aarstiden ikke er for langt fremrykket. Det vil være meget ønskeligt for mig at kunne gøre det, thi i de sidste tre Aar er det ikke lykkedes at føre Skib over Melvillebugten, og jeg vil nødig risikere en extra Overvintring. Siden Amundsens Plan blev offentliggjort, har der ikke været Tid til at iscenesætte en større Expedition ved Siden af Hjælpeexpeditionen, og der er derfor ikke synderligt at udrette i videnskabelig Henseende ved en anden Overvintring.

Godfred Hansen.

Literaturanmeldelser.

Ecuador. Its ancient and modern History, Topography and natural Resources, Industries and social Development, by C. Reginald Enoch. With 37 Illustrations and 2 Maps. T. Fisher, Unwin London.

I det sidste Møde holdt Forfatter og Kunstmaler Ebbe Kornerup et stemningsfuldt Foredrag om sit Besøg i Republiken Ecuador i 1917. Ecuador er utvivlsomt et af de Lande, man kalder Fremtidslande, d. v. s. et Land med rige Muligheder, der endnu ikke er udnyttet i nogen væsen-

lig Grad, et Land, der holder Liv i 2 Millioner Mennesker, hvor der let kunde leve 50 Millioner. Baade i økonomisk Henseende og i ren geografisk er der Grund til at studere ovennævnte Værk om Ecuador, idet dets 369 Oktavsider sammen med en Del gode Illustrationer giver et udmærket Indblik i alle Landets geografiske Forhold. Da Forfatteren selv har berejst Landet og synes at have hentet sine Oplysninger fra gode Kilder, maa man gaa ud fra, at hans Synspunkter og Dom over Forholdene er tilforladelige, særlig efter den upartiske Maade, han synes at dele Sol og Vind paa. For-